

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛАВЯНСКОЙ ФИЛОЛОГИИ И ПРИКЛАДНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ

УТВЕРЖДАЮ:

Проректор по научно-методической
и учебной работе

Е.И. Скафа

23 апреля 2020 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ
«История славянских литератур»

Направление подготовки:

45.03.01 Филология

Профиль подготовки:

Славянская филология

Образовательная программа:

Бакалавриат

Квалификация:

Академический бакалавр

Форма обучения:

очная, заочная

Донецк 2020

УТВЕРЖДАЮ:

И.о. декана филологического факультета

Квашина Л. П.

«22» апреля 2020 г.

МП

Программа учебной дисциплины «История славянских литератур: эпоха Средневековья» составлена на основе ГОС ВПО по направлению подготовки 45.03.01 Филология, утверждённого приказом Министерства образования и науки Донецкой Народной Республики № 452 от 20.04.2016 г., Порядка организации учебного процесса в образовательных организациях высшего профессионального образования Донецкой Народной Республики, утверждённого приказом Министерством образования и науки ДНР № 1171 от «10» ноября 2017 г.; учебных планов по направлению подготовки 45.03.01. «Филология» (Профиль: Славянская филология) (формы обучения: очная и заочная), разработанных в ГОУ ВПО «Донецкий национальный университет».

Разработчик:

канд. филол. наук, доц., доц. кафедры славянской

филологии и прикладной лингвистики И. А. Ярошевич

Программа учебной дисциплины утверждена на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики

Протокол № 9 от «16» апреля 2020 г.

И.о. заведующего кафедрой И. А. Кудрейко

Программа учебной дисциплины одобрена учебно-методической комиссией факультета

Протокол № 9 от «20» апреля 2020 г.

Председатель учебно-методической комиссии факультета Н. А. Шокотко

1. ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ И МЕСТО ДИСЦИПЛИНЫ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Учебная дисциплина **«История славянских литератур: эпоха Средневековья»** относится к циклу базовой части профессионального блока и состоит из двух модулей: *модуль 1 – Середньовіччя як культурно-історична епоха. Перекладна література*», *модуль 2 – Оригінальна література високого і пізнього Середньовіччя*».

Для изучения данной учебной дисциплины необходимы знания, умения и навыки, формируемые предшествующими и сопутствующими дисциплинами – «Устное народное творчество», «История мировой литературы: эпоха Средневековья».

Дисциплины, для которых данная дисциплина является базовой: «История славянских литератур: XVI-XVIII вв.», «История славянских литератур XIX в.».

2. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛИНЫ

<i>Характеристика учебной дисциплины</i>		
Направление подготовки	45.03.01 Филология	
Профиль	Славянская филология	
Образовательная программа	бакалавриат	
Квалификация	Академический бакалавриат	
Количество содержательных модулей	2	
Дисциплина базовой / вариативной части образовательной программы	Базовая часть ПБ	
Формы контроля (МК, экзамен, зачет)	1 экзамен, 1 МК	
Показатели	очная форма обучения	заочная форма обучения
Количество зачетных единиц (кредитов)	4,5	4,5
Год подготовки	1	1
Семестр	2	
Количество часов	162	162
- лекционных	32	6
- практических, семинарских	48	12
- лабораторных		
- самостоятельной работы	82	144
в т.ч. индивидуальное задание		
Недельное количество часов,	10	
в т.ч. аудиторных	5	

3. ОПИСАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ

Цели и задачи

Цель: сформировать представления о специфике истории славянских литератур: эпохи Средневековья (X-XV в.в.), учитывая своеобразие историко-культурного, религиозного контекста, особенности литературы этого периода: рукописный характер, существование в двух формах – переводная и оригинальная, синкретизм, реализацию этих особенностей в отдельных произведениях, творчестве конкретных авторов.

Задачи:

- изучить историко-культурное своеобразие конкретного исторического периода, учитывая при этом важную роль религиозного фактора в исторических и духовных процессах;

- сформировать системное представление об особенностях становления, формирования, развития литературы этого периода (рукописный характер, переводная и оригинальная, синкретизм жанров), ее стилевой специфике;
- характеризовать особый статус автора в литературной жизни того времени и проявление этих особенностей в литературных произведениях;
- учитывать различные формы связей славянской литературы с христианством, жизнью своего времени, другими литературами, с фольклором.

Требования к результатам освоения дисциплины: Процесс изучения дисциплины направлен на формирование элементов следующих компетенций в соответствии с ГОС ВПО по данному направлению подготовки:

а) общекультурных (ОК):

- владение культурой мышления; способность к восприятию, анализу, обобщению информации, постановке цели и выбору путей ее достижения (ОК-1);
- владение нормами украинского литературного языка, навыками практического использования системы функциональных стилей речи; умение создавать и редактировать тексты профессионального назначения на украинском языке (ОК-2);
- готовность к кооперации с коллегами, работе в коллективе (ОК-3);
- стремление к саморазвитию, повышению квалификации и мастерства (ОК-6).

б) общепрофессиональных (ОПК):

- способность демонстрировать представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии в целом и ее конкретной (профильной) области (ОПК-1);
- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории литературы, истории отечественной литературы (литератур) и мировой литературы; представление о различных жанрах литературных и фольклорных текстов (ОПК-3);
- владение базовыми навыками сбора и анализа языковых и литературных фактов, филологического анализа и интерпретации текста (ОПК-4);
- свободное владение основным изучаемым языком в его литературной форме, базовыми методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на данном языке (ОПК-5);
- владение основными дискурсивными способами реализации коммуникативных целей высказывания применительно к особенностям текущего коммуникативного контекста (время, место, цели и условия взаимодействия) (ОПК-7).

в) профессиональных (ПК): (соотнесенных с видами деятельности и их коды):

научно-исследовательская деятельность:

- способность применять полученные знания в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности (ПК-1);
- способность проводить под научным руководством локальные исследования на основе существующих методик в конкретной узкой области филологического знания с формулировкой аргументированных умозаключений и выводов (ПК-2);
- владение навыками подготовки научных обзоров, аннотаций, составления рефератов и библиографий по тематике проводимых исследований, приемами библиографического описания; знание основных библиографических источников и поисковых систем (ПК-3).

педагогическая деятельность:

- способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях (ПК-5);

- умение готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий на основе существующих методик (ПК-6);
- готовность к распространению и популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися (ПК-7).

прикладная деятельность:

- владение базовыми навыками создания на основе стандартных методик и действующих нормативов различных типов текстов (ПК-8);
- владение базовыми навыками доработки и обработки (например, корректура, редактирование, комментирование, реферирование, информационно-словарное описание) различных типов текстов (ПК-9).

В результате изучения учебной дисциплины студент должен:

знать:

- концепцию развития славянских литератур эпохи Средневековья;
- историко-культурный контекст, характерные тенденции, стилевые течения, жанры и особенности их функционирования;
- своеобразие художественного компонента в произведениях этой эпохи, статуса автора и особенности его «включения» в литературный процесс;
- содержание основных теоретических понятий;
- научные работы, посвященные характеристике украинской литературы конкретного периода;

уметь:

- анализировать произведения, учитывая особенности литературы Средневековья;
- учитывать различные типы связей писателя с общественной, религиозной, литературной, культурной жизнью своего времени;
- интерпретировать художественные произведения, учитывая их рецепцию в научных работах, современный подход к классическому наследию;

владеть:

навыками литературоведческого анализа.

4. СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ И ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Курс дисциплины «История славянских литератур: эпоха Средневековья» предусматривает следующие формы организации учебного процесса: лекции, практические занятия, самостоятельная работа студента.

Материал излагается с использованием объяснительно-иллюстративных, эвристических и исследовательских методов преподавания. При проведении лекций для обсуждения материала используются мультимедийные презентации, а также раздаточные материалы.

В учебном процессе широко применяются активные и интерактивные формы проведения занятий (разбор конкретных ситуаций, дискуссия, полемика), внеаудиторная самостоятельная работа, балльно-рейтинговая система оценки успеваемости, личностно-ориентированное обучение, проблемное обучение, блочно-модульное обучение.

Использование в учебном процессе Интернет-ресурсов по данному курсу; рассмотрение задач, максимально приближенных к конкретным научно-исследовательским ситуациям, с элементами дискуссии и полемикой в процессе поиска путей решения сформулированных проблем; тесты и модульные контрольные работы, творческие работы.

Самостоятельная работа студентов предусматривает изучение учебной и методической литературы, составление конспектов, тестовых заданий, аннотаций статей, защита презентаций и докладов.

Порядков ый номер и тема	Краткое содержание темы
	Содержательный модуль 1. «Середньовіччя як культурно-

	<i>історична епоха. Перекладна література»</i>
Тема 1.	Вступне заняття. Предмет, мета, завдання, структура курсу. Проблема періодизації літератури Х-ХVIII ст. Історико-культурний контекст формування і розвитку давньоукраїнської літератури. Епоха Середньовіччя як важлива складова давньоукраїнської літератури. Рецепція літератури цієї епохи в наукових джерелах.
Тема 2.	Середньовіччя як культурно-історична епоха. Давньоруська (давньоукраїнська) література доби Середньовіччя: періодизація суспільно-історичний контекст. Християнізація Русі – важливий фактор становлення і розвитку літератури цього періоду. Важлива роль Біблії в системі духовних цінностей. Характерні ознаки літератури цього періоду: побутування у двох основних формах: перекладна і оригінальна, рукописний характер, синкретизм і становлення жанрів, стильові особливості («монументальний», «орнаментальний стилі»).
Тема 3.	Перекладна література епохи Середньовіччя. Статус перекладної літератури у давньоукраїнському (давньоруському) літературному контексті. Особливості літератури цього типу, шляхи засвоєння цієї літератури Русі. Перекладна література світського характеру («Шестоднев», «Фізіолог», «Бджола», «Збірник» 1073р., «Збірник» 1076р.).
Тема 4.	Перекладна література релігійного характеру. Біблія в контексті перекладної літератури церковного характеру. Загальні відомості про Святе Письмо: склад, структура, канон Старого і Нового Заповіту. Найдавніші переклади (Септуагінта, Vulgata, переклади національними мовами). Особлива роль у слов'янському світі перекладу Біблії церковнослов'янською (старослов'янською) мовою Кирила і Мефодія.
Тема 5.	Апокрифи. Зв'язок із Біблією. Тематичні групи. Особливості «включення», побутування на Русі в епоху Середньовіччя. «Ходіння Богородиці по муках».
Тема 6.	Агіографічна (житійна) література. Загальна характеристика агіографічної літератури. Княжі житія як своєрідний синтез запозиченого і власного. Історичні причини появи Борисо-Глібівського циклу. Образи князів Бориса і Гліба у творах цього циклу: літопис «Повісті врем'яних літ», «Повідомлення про святих князів Бориса та Гліба», «Чтение о житии и о погублении блаженныхстрастотерпцев Бориса и Глеба». Формування ідеалу святості.
Содержательный модуль 2. «Оригінальна література високого Середньовіччя»	
Тема 7.	Ораторсько-проповідницька проза. Специфіка проповіді як літературного жанру. «Слово про Закон і Благодать» Іларіона Київського як визначна пам'ятка давньоруської літератури цього жанру. Ораторська майстерність Кирила Туровського.
Тема 8.	Літописання. Літописи – своєрідний жанр оригінальної давньоруської (давньоукраїнської) літератури Середньовіччя. Літопис «Повісті врем'яних літ»: редакції, списки, джерела. Проблема авторства. Змістово-формальні особливості: принципи зображення історичних подій, зв'язок із Біблією, фольклорні джерела у творі.
Тема 9.	«Повчання Володимира Мономаха». Жанр. Особливість автобіографізму. Образ автора. Художні особливості. Рецепція

	Святого Письма.
Тема 10.	«Слово о полку Ігоревім» - найвизначніша пам'ятка оригінальної давньоукраїнської (давньоруської) літератури. Історія відкриття, видання «Слова». Проблеми автентичності й авторства твору. Історична основа пам'ятки: «Слово» і літописні повісті про похід князя Ігоря. Художня своєрідність «Слова»: жанр, композиція, образність. Значення твору. Переклади й переспіви, мотиви й образи в пізнішій літературі.
Тема 11.	Києво-Печерський патерик. Історія виникнення, джерела, жанрова своєрідність. Мотив чуда у творі.

Содержательный модуль 2. «Оригінальна література високого і пізнього Середньовіччя»												
Названия содержательных модулей и тем		Содержательный модуль 1. «Середньовіччя»					Количество часов исторична епоха.					
		Перекладна література					Заочная форма					
		обучения					Количество часов обучения					
		всего	Очная форма				всего	Заочная форма				
лекции	практические		лабораторные	самостоятельная работа	лекции	практические		лабораторные	самостоятельная работа			
Тема 7. Ораторсько-проповідницька проза.		2					4				4	
Тема 8. Вступне заняття. Предмет, мета, завдання, структура курсу.		1				0	5				5	
Тема 9. «Повчання Володимира Мономаха».		2					5				5	
Тема 10. «Слово о полку Ігоревім».		2					4				0	
Тема 11. Києво-Печерський патерик.		2				0	5				0	
Тема 12. Києво-Волинський літопис.		7					2				0	
Тема 13. Апокрифи.		2					5				5	
Тема 14. Агіографічна (житійна) література.		3					2				0	
Тема 15. Агіографічна (житійна) література.		7				0	2				0	
Тема 16. Агіографічна (житійна) література.		8	7	4		7	4				4	
Тема 17. Агіографічна (житійна) література.		4	5	4		5	8		2		0	
Тема 12.		Галицько-Волинський літопис. Джерела, редакції. Проблема авторства. Своєрідність інтерпретації і історичних подій. Образ князя Данила Галицького. Художність твору.										

5. МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ ЛЕКЦИОННЫХ, ПРАКТИЧЕСКИХ И ЛАБОРАТОРНЫХ ЗАНЯТИЙ

Темы лекционных занятий
(если предусмотрены учебным планом)

/п	Название темы	Количество часов	
		ОФО	ЗФО
	Тема 1. Вступне заняття. Предмет, мета, завдання, структура курсу.	3	2
	Тема 2. Середньовіччя як культурно-історична епоха.	3	2
	Тема 3. Перекладна література епохи Середньовіччя.	3	2
	Тема 4. Перекладна література релігійного характеру.	3	
	Тема 5. Апокрифи.	3	
	Тема 6. Агіографічна (житійна) література.	3	
	Тема 7. Ораторсько-проповідницька проза.	3	
	Тема 8. Літописання.	3	
	Тема 9. «Повчання Володимира Мономаха».	3	
0	Тема 10. «Слово о полку Ігоревім» - найвизначніша пам'ятка оригінальної давньоукраїнської (давньоруської) літератури.	3	
1	Тема 11. Києво-Печерський патерик.	3	
2	Тема 12. Києво-Волинський літопис.	2	
	ВСЕГО	32	6

Темы (практических, лабораторных, семинарских) занятий
(тот тип занятий, который предусмотрен учебным планом)

/п	Название темы	Количество часов	
		ОФО	ЗФО
	Тема 1. Вступне заняття. Предмет, мета, завдання, структура курсу.	4	2
	Тема 2. Середньовіччя як культурно-історична епоха.	4	2
	Тема 3. Перекладна література епохи Середньовіччя.	4	2
	Тема 4. Перекладна література релігійного характеру.	4	2
	Тема 5. Апокрифи.	4	2
	Тема 6. Агіографічна (житійна) література.	4	2
	Тема 7. Ораторсько-проповідницька проза.	4	
	Тема 8. Літописання.	4	
	Тема 9. «Повчання Володимира Мономаха».	4	
0	Тема 10. «Слово о полку Ігоревім» - найвизначніша пам'ятка оригінальної давньоукраїнської (давньоруської) літератури.	4	

1	Тема 11. Києво-Печерський патерик.	4	
2	Тема 12. Києво-Волинський літопис.	4	
	ВСЕГО	48	12

6. МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Организация самостоятельной работы студентов

(соответственно данным в таблице тематического плана)

/п	Название темы	Количество часов	
		ОФО	ЗФО
	Шляхи розвитку давньої літератури	5	10
	Середньовіччя як культурно-історична епоха.	5	10
	Перекладна література епохи Середньовіччя.	5	10
	Перекладна література релігійного характеру.	5	10
	Апокрифи.	5	10
	Агіографічна (житійна) література.	10	10
	Ораторсько-проповідницька проза.	5	14
	Літописання.	10	15
	«Повчання Володимира Мономаха».	5	15
0	«Слово о полку Ігоревім» - найвизначніша пам'ятка оригінальної давньоукраїнської (давньоруської) літератури.	10	15
1	Києво-Печерський патерик.	10	15
2	Києво-Волинський літопис.	7	10
	ВСЕГО	82	144

7. ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ЗАДАНИЯ

Образец

1. Новозавітні апокрифи: зв'язок із Біблією, специфіка поширення на Русі в епоху Середньовіччя.
2. Біблійні образи, мотиви у апокрифі «Ходіння Богородиці по муках».
3. Образи князів Бориса і Гліба в літописному оповіданні та «Повіданні про святих князів Бориса та Гліба».
4. Образ Каїна, біблійний мотив братовбивства у творах Борисо-Глібівського циклу.
5. Християнські основи «Слова про Закон і Благодать» Іларіона.
6. Образ Володимира Мономаха у «Повістях врем'яних літ» та «Повчанні Володимира Мономаха».
7. Християнські основи «Повістей врем'яних літ».
8. Рецепція «Повістей врем'яних літ» в художній літературі наступних епох.

8. КОНТРОЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ К ПРОМЕЖУТОЧНОЙ АТТЕСТАЦИИ

1. Середньовіччя як культурно-історична епоха: періодизація, суспільно-історичний контекст.
2. Література раннього Середньовіччя: стильові особливості, система жанрів, персоналії та пам'ятки.

3. Література зрілого (високого) Середньовіччя: стильові особливості, система жанрів, персоналії та пам'ятки.
4. Специфіка літератури Пізнього Середньовіччя: історичні умови, жанри, стилі.
5. Християнізація Русі – важливий фактор становлення і розвитку літератури цього періоду. Значимість Біблії у системі духовних цінностей.
6. Давньоруська література епохи Середньовіччя в рецепції С. Єфремова і Д. Чижевського.
7. Стильові ознаки літератури Середньовіччя («монументальність», «орнаментальність», синкретизм).
8. Статус перекладної літератури у давньоруському літературному контексті. Шляхи засвоєння, особливості літератури цього типу.
9. Перекладна література світського характеру («Шестодневи», «Фізіолог», «Бджола»).
10. «Збірник» 1073 р. і «Збірник» 1076 р. – форми перекладної літератури енциклопедичного характеру.
11. Перекладна література релігійного характеру (загальна характеристика).
12. Біблія в контексті перекладної літератури церковного характеру. Особливий статус Біблії у літературі епохи Середньовіччя.
13. Біблія і давньоруська (давньоукраїнська) література епохи Середньовіччя.
14. Поняття про апокрифи, причини виникнення («Про Ламеха, нащадка третього сина Адамового Сіфа»).
15. Класифікація апокрифічної літератури та її значення («Оповідання про бунт Люципера і ангелів». «Оповідання про Соломона»).
16. Загальна характеристика та огляд новозавітних апокрифів. Євангелія. Діяння. Послання. Апокаліпсиси. І. Франко про апокрифічну літературу.
17. Побутово-реалістичний характер апокрифу «Ходіння Богородиці по муках».
18. Історія виникнення, функціонування, представники літературних осередків Середньовіччя.
19. Специфіка проповіді як літературного жанру доби Середньовіччя, причини виникнення, типологія.
20. «Слово про Закон і Благодать» Іларіона Київського: структура твору та ідейне спрямування.
21. Ораторська майстерність Кирила Туровського. Притча «Про людську душу і тіло»: інтерпретація образів, авторські відступи.
22. Типологія літописів доби Середньовіччя та їх жанрові форми.
23. Редакції «Повісті врем'яних літ» та її джерела. Проблема авторства.
24. Змістово-формальні особливості літопису «Повісті врем'яних літ»: принципи зображення історичних подій, зв'язок із Біблією, фольклорні джерела у творі.
25. Авторська концепція людини у «Повісті врем'яних літ». Публіцистичний стиль, мовні особливості.

9. ОБРАЗЕЦЬ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЯ

(образец варианта и критерии оценивания)

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»

Факультет: Филологический

Направление подготовки: 45.03.01 – Филология

Профиль: Славянская филология

Программа подготовки: Бакалавриат

Семестр: 2

Учебная дисциплина: История славянских литератур: эпоха Средневековья

МОДУЛЬНАЯ КОНТРОЛЬНАЯ РАБОТА

ВАРИАНТ №1

1. Література раннього Середньовіччя: стильові особливості, система жанрів, персоналії та пам'ятки.
2. Перекладна література світського характеру («Шестодневи», «Фізіолог», «Бджола»).
3. Побутово-реалістичний характер апокрифу «Ходіння Богородиці по муках».

Утверджено на засіданні кафедри славянської філології і прикладної лінгвістики
Протокол № _____ 20 _____ г.

Заведуючий кафедрою _____ доц. Кудрейко І.А.

Екзаменатор _____ доц. Ярошевич І.А.

Критерии оценивания модульного контроля

<i>Номер задания</i>	<i>Количество баллов</i>
1.	5
2.	5
3.	5
Всего	15

10. ОБРАЗЕЦ ЭКЗАМЕНАЦИОННОГО БИЛЕТА

(теоретические вопросы к экзамену, образец билета и критерии оценивания)

1. Середньовіччя як культурно-історична епоха: періодизація, суспільно-історичний контекст.
2. Література раннього Середньовіччя: стильові особливості, система жанрів, персоналії та пам'ятки.
3. Література зрілого (високого) Середньовіччя: стильові особливості, система жанрів, персоналії та пам'ятки.
4. Специфіка літератури Пізнього Середньовіччя: історичні умови, жанри, стилі.
5. Християнізація Русі – важливий фактор становлення і розвитку літератури цього періоду. Значимість Біблії у системі духовних цінностей.
6. Давньоруська література епохи Середньовіччя в рецепції С. Єфремова і Д. Чижевського.
7. Стильові ознаки літератури Середньовіччя («монументальність», «орнаментальність», синкретизм).
8. Статус перекладної літератури у давньоруському літературному контексті. Шляхи засвоєння, особливості літератури цього типу.
9. Перекладна література світського характеру («Шестодневи», «Фізіолог», «Бджола»).
10. «Збірник» 1073 р. і «Збірник» 1076 р. – форми перекладної літератури енциклопедичного характеру.
11. Перекладна література релігійного характеру (загальна характеристика).
12. Біблія в контексті перекладної літератури церковного характеру. Особливий статус Біблії у літературі епохи Середньовіччя.
13. Біблія і давньоруська (давньоукраїнська) література епохи Середньовіччя.
14. Поняття про апокрифи, причини виникнення («Про Ламеху, нащадка третього сина Адамового Сіфа»).
15. Класифікація апокрифічної літератури та її значення («Оповідання про бунт Люципера і ангелів». «Оповідання про Соломона»).
16. Загальна характеристика та огляд новозавітних апокрифів. Євангелія. Діяння. Послання. Апокаліпсиси. І. Франко про апокрифічну літературу.
17. Побутово-реалістичний характер апокрифу «Ходіння Богородиці по муках».

18. Історія виникнення, функціонування, представники літературних осередків Середньовіччя.
19. Специфіка проповіді як літературного жанру доби Середньовіччя, причини виникнення, типологія.
20. «Слово про Закон і Благодать» Іларіона Київського: структура твору та ідейне спрямування.
21. Ораторська майстерність Кирила Туровського. Притча «Про людську душу і тіло»: інтерпретація образів, авторські відступи.
22. Типологія літописів доби Середньовіччя та їх жанрові форми.
23. Редакції «Повісті врем'яних літ» та її джерела. Проблема авторства.
24. Змістово-формальні особливості літопису «Повісті врем'яних літ»: принципи зображення історичних подій, зв'язок із Біблією, фольклорні джерела у творі.
25. Авторська концепція людини у «Повісті врем'яних літ». Публіцистичний стиль, мовні особливості.
26. Специфіка жанру повчання, його різновиди й передумови поширення в давньоукраїнській літературі.
27. «Повчання Володимира Мономаха»: жанр, особливість автобіографізму.
28. Структурні компоненти, дидактична спрямованість «Повчання Володимира Мономаха».
29. Концепція князя, образ автора у «Повчанні Володимира Мономаха».
30. Історія створення та хронологічні межі Київського літописання. Проблема авторства.
31. Жанрові домінанти Київського літопису (повідомлення, оповідання, повість). Форма оповіді. Особливості художніх засобів.
32. Галицько-Волинський літопис: редакції, проблема авторства.
33. Джерела Галицько-Волинського літопису. Структурні компоненти літопису.
34. «Слово о полку Ігоревім» – найвизначніша пам'ятка оригінальної давньоукраїнської (давньоруської) літератури: історія відкриття, видання.
35. Рецепція «Слова о полку Ігоревім» в науковій літературі.
36. Проблеми автентичності й авторства «Слова о полку Ігоревім».
37. Історична основа пам'ятки: «Слово...» й літописні повісті про похід князя Ігоря.
38. Художня своєрідність «Слова о полку Ігоревім»: жанр, композиція, образність.
39. Загальна характеристика агіографічної (житійної) літератури. Княжі життя як своєрідний синтез запозиченого і власного.
40. . Передумови розвитку, специфіка агіографічної літератури доби Середньовіччя.
41. Система образів агіографічної літератури. Життя князів.
42. Історичність сюжету, проблема авторства літописного оповідання 1015 р. та «Сказання про Бориса і Гліба».
43. Жанрові, ідейно-тематичні особливості «Читання про життя Бориса і Гліба» Нестора.
44. Історичні причини появи Борисо-Глібівського циклу. Образи князів Бориса і Гліба. Формування ідеалу святості.
45. Історія створення, редакції та джерела «Києво-Печерського патерика».
46. Своєрідність композиції і стилю «Києво-Печерського патерика».
47. Мотив чуда як поєднання християнської духовності та соціальної вдосконаленості у «Києво-Печерському патерику».
48. Літературні сюжети праведних великомучеників Лаври у «Києво-Печерському патерику».
49. Специфіка паломницької прози доби Середньовіччя. Історія розвитку жанру.
50. «Житіє і ходіння Данила» як феномен середньовічної літератури.

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»

Факультет: **Филологический**

Направление подготовки: **45.03.01 –Филология**

Профиль: **Славянская филология**

Программа подготовки: **Бакалавриат**

Семестр: **2**

Учебная дисциплина: **История славянских литератур: эпоха Средневековья**

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЙ БИЛЕТ № 2

1. Поняття про апокрифи, причини виникнення («Про Ламеха, нащадка третього сина Адамового Сіфа).
2. Ораторська майстерність Кирила Туровського. Притча «Про людську душу і тіло»: інтерпретація образів, авторські відступи.
3. Галицько-Волинський літопис: редакції, проблема авторства.

Утверждено на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики
Протокол № от «» 20 г.

Заведующий кафедрой _____ доц. Кудрейко И.А.

Экзаменатор _____ доц. Ярошевич И.А.

Критерии оценивания экзамена

Номер задания	Количество баллов
1.	15
2	15
3	10
Всего	40 баллов

11. ОБРАЗЕЦ ТЕСТОВОГО ЗАДАНИЯ

1. *Що таке псалом?*

- А. різновид афоризму;
- Б. жанр епосу;
- В. жанр лірики;
- Г. драматичний твір.

2. *Як називаються перші оригінальні літературні пам'ятки слов'ян?*

- А. хроніки;
- Б. літописи;
- В. думи;
- Г. історичні пісні.

3. *Що таке літописи?*

- А. записи давніх письменників, що робилися кожного літа;
- Б. хронологічний запис важливих історичних подій, очевидцем яких був сам літописець або чув розповіді очевидців чи вчитав у письмових джерелах;
- В. довільний переказ розповідей людиною, яка має дар художнього відтворення подій;
- Г. укладання в хронологічному порядку розрізнених записів інших авторів.

4. *Про що розповідає найдавніша пам'ятка давньоруської літератури «Слово о полку Ігоревім»?*

- А. про похід київського князя Святослава на половців та хозарів;
- Б. про похід новгород-сіверського князя Ігоря Святославича на половців у 1183 році;
- В. про невдалий похід новгород-сіверського князя Ігоря Святославича на половців у 1185 році;
- Г. про похід у 1185 році об'єднаних сил усіх руських князів на половців під керівництвом новгород-сіверського князя Ігоря.

5. Який образ у «Слові о полку Ігоревім» є центральним?

- А. князя Ігоря;
- Б. князя Святослава;
- В. князя Всеволода;
- Г. руської землі.

12. КРИТЕРИИ ОЦЕНИВАНИЯ

Распределение баллов, которые могут получить студенты в процессе изучения дисциплины

Организационно-учебная работа студента	СРС		Экзамен	Всего
	Модульный контроль	Индивидуальная творческая работа		
Мах <u>30</u> баллов	маx <u>15</u> баллов	Мах <u>15</u> баллов	Мах <u>40</u> баллов	100 баллов
работа на лекциях, подготовка к практическим занятиям	модульная контрольная работа	подготовка сообщений, докладов	написание итоговой контрольной работы	

Шкала соответствия баллов национальной шкале

Оценка по шкале ECTS	Оценка по 100-балльной шкале	Оценка по государственной шкале (экзамен, дифференцированный зачет)	Оценка по государственной шкале (зачет)
A	90-100	5 (отлично)	зачтено
B	80-89	4 (хорошо)	зачтено
C	75-79	4 (хорошо)	зачтено
D	70-74	3 (удовлетворительно)	зачтено
E	60-69	3 (удовлетворительно)	зачтено
F	35-59	2 (неудовлетворительно)	не зачтено
X		с возможностью повторной сдачи	
F	0-34	2 (неудовлетворительно)	не зачтено
		с возможностью повторной сдачи при условии обязательного набора дополнительных баллов	

13. МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Лекционные и практические занятия по дисциплине проводятся в учебных аудиториях для проведения занятий лекционного типа, практических / лабораторных занятий, текущего контроля и промежуточной аттестации учебного корпуса № 1, расположенного по адресу г. Донецк, ул. Университетская, д. 24, оснащенных комплектом учебной мебели, комплектом рабочего места преподавателя, магнитно-маркерной доской, мультимедийным комплектом (ноутбук, проектор) с выходом в сеть Интернет.

Самостоятельная работа студентов проходит в следующих помещениях:

– читальный зал № 2 гуманитарных наук, укомплектован учебной мебелью на 90 посадочных мест, компьютером в комплекте (2 шт.), расположен по адресу г. Донецк, ул. Университетская, 22, каб. 46;

– читальний зал № 4 періодическої літератури, укомплектован учебной мебелью на 31 посадочное место, оснащён компьютером в комплекте (1 шт.), расположен по адресу г. Донецк, ул. Университетская, 24, каб. 19;

– зал електронної інформації, укомплектован учебной мебелью на 40 посадочных мест, оснащён компьютером в комплекте (14 шт.), расположен по адресу г. Донецк, проспект Гурова д.6, ауд. 107а;

Індивідуальні і групові консультації студентам для проведення самостійної роботи надаються на кафедрі слов'янської філології і прикладної лінгвістики, розташованій по адресу г. Донецк, ул. Университетская, ауд. 225.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

№ п/п	Наименование	Кол-во экземпляров в библиотеке ДонНУ	Наличие электронной версии в ЭБС
Основная литература			
	Білоус П. В. Історія української літератури ХІ-ХVІІІ ст.: навч. посіб. / П. В. Білоус. – К.: Академія, 2009. – 423 с.	1 01	
	Білоус П. В. Українська література ХІ-ХVІІІ ст. : навч. посіб. для самост. роботи студ. / П. В. Білоус, О. П. Білоус. – К.: Academia, 2010. – 357 с.	3	
Дополнительная литература			
	Грицай М. С. Давня українська література: підруч. для філол. ф-тів ун-тів / М. С. Грицай, В. Л. Микитась, Ф. Я. Шолом; За ред. М. С. Грицай. – К.: Вища шк., 1989. – 416 с.	6 3	
	Золоте слово: Хрестоматія л-ри України-Русі епохи Середньовіччя ІХ-ХV ст.: В 2 кн. Кн. 1: Л-ра Раннього Середньовіччя (до 988 р.); Л-ра Високого Середньовіччя (988-1240) / Упоряд. В. Яременко, О. Сліпущко; За ред. В. Яременка. – К.: Аконт, 2002. – 783 с.	5 0	
	Золоте слово: Хрестоматія л-ри України-Русі епохи Середньовіччя ІХ-ХV ст.: В 2 кн. Кн. 2: Л-ра Високого Середньовіччя (988-1240); Л-ра Пізнього Середньовіччя (1240 - середина ХV ст.) / Упоряд. В. Яременко, О. Сліпущко; За ред. В. Яременка. – К.: Аконт, 2002. – 784 с.	5 0	
	Історія української літератури Х-ХVІІІ ст.: посіб. для студ. І курсу філол. ф-ту спец. «Журналістика» / авт.-упоряд. І. А. Ярошевич. – Донецьк: ДОННУ, 2007. – 64 с.	1	
	Нямцу А. Є. Традиція у слов'янських та західноєвропейських літературах: (пробл. теорії) / А. Є. Нямцу; Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. – Чернівці: Рута, 2001. – 150 с.	1	

15. ИНФОРМАЦИОННЫЕ РЕСУРСЫ

1. Електронний каталог ДОННУ. – Режим доступу: <http://library.donnu.ru/catalog/>
2. Електронний архів ДОННУ. – Режим доступу: <http://repo.donnu.ru:8080/jspui/>
3. Научная электронная библиотека eLIBRARY.RU. – Режим доступу: <https://elibrary.ru/defaultx.asp>

4. Электронная библиотека диссертаций РГБ. – Режим доступа: <https://dvs.rsl.ru/>
5. Электронно-библиотечная система «ЭБС ЮРАЙТ». – Режим доступа: <https://www.biblio-online.ru/>
6. ЭБС «Университетская библиотека онлайн». – Режим доступа: http://biblioclub.ru/index.php?page=book_blocks&view=main_ub
7. ЭБС. – Режим доступа: [Znanium.com](http://znanium.com) <http://znanium.com/>

16. ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ

1. Windows 7 PRO (корпоративная лицензия ДОННУ № 46484614);
2. MicrosoftOffice (корпоративная лицензия ДОННУ лицензия № 46472919);
3. MicrosoftVisualStudio (лицензия программы Dream Spark для высших учебных заведений);
4. Лицензии GPL, Apache, BSD для свободного программного обеспечения: FreeLab, Scilab, RStudio, Python, Eclipse, FreePascal, TriesMode, Prolog, Антивирус Касперского, Linux Fedora, LibreOffice, Adobe Acrobat Reader, xPDF, Blender, КОМПАС-3DLT.

Рабочая программа рассмотрена и переутверждена на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики с изменениями (без изменений) на 20____ год.

Протокол № ____ от «____» _____ 20____ г.

Заведующий кафедрой

И.А. Кудрейко